

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

DR. VÁROSY GYULA
SZÉKESFEJÉRVÁR EGYHÁZMEGYEI MEGYÉS PÜSPÖK,
Ő SZENTSÉGE HÁZI PRAELÁTUSA,
SZÜZ MÁRIARÓL NEVEZETT BABOLCHAI APÁT,
Ő SZENTSÉGE TISZTELETBELI KAMARÁSA,
A SZT. ISTVÁN-TÁRSULAT TUDOMÁNYOS ÉS IRODALMI OSZTÁLYÁNAK TAGJA,
AZ AQUINÓI Szent TAMÁS-TÁRSASÁG ELNÖKE,
BEKEBELEZETT HITTUDOR STB. STB.

DR. VÁROSY GYULA.

Örömmel, szívünk túlárado lelkesedésével hirdetjük mindeneknek, hogy az apostoli magyar király a római Szentszékekkel egyetértőleg dr. Városov Gyula személyében új püspököt nevezett ki a székesfejérvári egyházmegye élére.

A Mindenható meghallgatta imáinkat, melyekkel naponta esdekelve ostromoltuk Öt fensége trónjában s oly fővel ajándékozta meg egyházmegyénket, a kiről méltán mondhatjuk, hogy Krisztus Szive szerint való férfi.

A nagy Steinernek, a kinek neve, nagy szelleme, magasztos, irányt jelölő eszméi mindenkor aranybetűkkel leznek bevésve egyházmegyénk történetébe, hozzá méltó utóda lett. Méltó hozzá az élétszentségben, méltó az Egyház fejéhez való törhetetlen ragaszkodásban, méltó az Egyház örök tanainak és magasztos céljainak ismeretében. A mit az a nagy szellem elhagyott, a minék folytatásában a halál rideg keze őt megakadályozta, azt folytatni fogja az ő utóda.

Hiszzen az Egyháznak nagy és erőlelkű oltalmazókra van szüksége. Nem volt idő, a mikor elveit, eszméit erősebb ellenségek ostromolták volna, mint ma. Talán durva erőszak állott akkor az Egyház ellenében, míg ma az alattomos fondorlatok, az ámitás, a csalfaság milliányi apró fegyvere küzd, hogy ledöntse és megtörje azt az Egyházat, a melynek az ő isteni Alkotója örök életet ígért.

Ezért van szüksége az Egyháznak erős és szilárdlelkű vezérekre, a kik nem ismernek félelmet, a kik nem az emberi tekinteteket keresik, hanem annak az örök célnak szolgálnak, a melynek sáfáraivá a mindenható Isten nekik hatalmat és kegyelmet adott.

Ezért nézünk mi nagy reményekkel a székesfejérvári egyházmegye új főpásztorának működése elé.

Multja záloga a jövőnek, melyre előre veté fénysugárait.

Nem hoz egyebet hozzánk, mint nemes szívét, a melynek minden dobbanása eddig is annak a nagy és szent hivatásnak szólt, a melyre az Úr őt meghívta. Jóságát, szelidségét, apostoli buzgalmát mindannyian látni fogjuk, hogy a példán buzdulva erőt merítsünk cselekedeteinkben. Jó szívét dicsérni fogják azok, a kik a jó szív áldásaira, vizsgáltásaira rászorulnak.

Elhossa közénk eszméit, hogy velük hivatásának, magasztos állásának szolgáljon. S mi tudjuk és érezzük, hogy a székesfejérvári püspök, egy mint a közelmultban, úgy a jövőben is tisztelettel és szeretettel, reménnyel és várakozással tekint az egész ország szeme.

Ezért telik el szívünk ma örömmel, azért rebeg hálát ajkunk a Magasságbelinek, a Ki árvaságunkban atyát adott, szomorúságunkban vigasztalót, elhagyatottságunkban oltalmazót s az apostoloknak egy igazi méltó utódával ajándékozta meg Egyházmegyénket, a kihez mindannyian örömmel és szívünk mélyéből szólunk, midőn kívánjuk, hogy:

Isten hozza minél előbb hűséges gyermekei közé.

Az új püspök.

Ime Steiner ellentéte! — fogja mondani a fölületesen itélő zsurnalizmus; Steiner redivivus: mondják a boldogult püspöknek s utódjának közeli ismerősei. Mert az, a mi Steinerben tulajdonkép jellemző volt, mélyeséges buzgalma, rendíthetetlen katolikus meggyőződése, melynél fogva az egyház tanából akár opportunizmusból akár békeszeretéből elvi jelentőségű engedményt tenni nem volt hajlandó soha, a tudomány szeretete, mely az igazság érvényesülésén boldog, szinte naiv örömet tudja találni, a mellett azonban a keresztény világnézetet, a katolikus tant mindig érvényesíteni tudja s megegyeztetni az egészséges haladással; mindezen vonások megvannak az új főpásztorban, s ez teszi az elhunyt méltó utódjává. Hogy modorában talán gyengédebbnek, fellépésében szerényebbnek, leereszkedőbbnek és békésebb természetűnek fogja hirdetni a saját egy része az ugynevezett »harcias püspököknél«, annak csak az az oka, hogy e tőlünk nagyon is távol álló újságírók e harcias püspökök szeretetteljes lelkületét sohasem ismerték, az új püspököt pedig félreismerik, mert ha az egyházért harcolni kell, tudja bizony mi egy apostolotudó kötelessége s a felületesen itélők nagy bámulatára vajmi elszántan áll síkra igazaiért.

S ha tudjuk, mily kitűnő iskolába járt új főpásztorunk, könnyen megértjük, miért egyesíti oly tökéletesen a finom modort, a gyengéd figyelmet a teljes harckészséggel. Nem csak a jezsuiták kalocsai gimnáziumában végzett ifjú éveit értjük. Ámbár az egyház e legkitűnőbb katonáihoz — volt tanáraihoz — való őszinte ragaszkodása s azoknak iránta állandóan tanúsított szeretete

szintén sejteti, hogy Szent Ignác fainak ügyes és művelt harcmódora nem maradt hatás nélkül az ő figyelmes és szorgalmas tanítványokra. De talán még eredményesebb volt Városov Gyulára nézve az az élet-iskola, melyben a nagyevű Haynald Lajos, biboros érsek volt tanára és példaképe. A ki ismerős némiképe a XIX. század második felének magyar egyháztörténelmével, az Haynald bibornok halhatatlan érdemeivel tisztában van. Ennek a nagy férfinak sikerült azon időben, midőn a legerőszakosabb, mások ismét legfurfangosabb módon törtek az egyházra, a katolicizmus ellenségeit szellemi arzenáljának kimeríthetetlen fegyvereivel nemcsak legyőzni, hanem nyájás modorával, lekötelező szívességével, szívporkázó szellemességével őket lebilincselni s közülök a katolikus ügynek még barátokat is szerezni. Püspökünk évek során keresztül tartózkodott e lángelme közvetlen közelében, s ez érintkezés hatása vissza is tükröződik felfogásán. A szellemes szójátékok, megjegyzések és anekdoták, melyek társaságát valóban kellemessé teszik, egy éles elmének mindig találó megfigyeléséről, gyors ítéletéről tanuskodnak a nélkül azonban, hogy e szellemi szikrák égetnének vagy fájdalmat okoznának, mert ritka embert lehet találni, ki oly aggódó figyelemmel viseltetnék felebarátja érzékenysége iránt s annyira óvakodnék a legkisebb megbántástól is, mint ő.

De nem csak arra van gondja, hogy fájdalmat ne okozzon másnak, hanem szinte keresi az alkalmat, hogy szívességet tehessen. Ha el lehet mondani emberről, hogy »omnibus omnia factus« ez első sorban reá illik. Erről talán legtöbbször beszélhetnének kispapjai, kik néha bizony oly dolgokkal is fölkeresték, — hogy ne mondjuk

zaklatták — melyek a rektor elé egyáltalán nem tartoznak, de nem tudunk esetet, hogy bár egyet is elutasított, vagy egynek kérését is ne teljesítette volna.

A budapesti Szent-Sziv apácáknak három év előtt gyóntatója lett. Hetenkin két délutánját ajánlotta fel e jámbor lelkek szükségletének ki-elégítésére s hogy mily odaadással végezte e föladatait, arra nézve jellemző, hogy a szünidő alatt, midőn teljesen szabad volt, sem hagyta el a füledt levegőjű fővárost, csakhogy a szegény testvérek rendes lelki gondozásban részesüljenek. Sőt midőn két év előtt súlyosan megbetegedett s levegő változásra nagyon is szüksége lett volna, akkor sem távozott, csakhogy az apácák gyóntatására szánt heti két napon itthon legyen.

Szóval a kötelességtudás oly mértéke található az új püspökben, hogy azt a mindennapi élet szemüvegén át nézve, talán nem is méltányoljuk eléggé, de bizonyára csak azért, mert a körülöttünk folyó zűrzavaros harcban, hol minden áron való érvényesülésre törekszik mindenki, az önmagát szeliden fegyelmelni tudó, tetteivel, érdemeivel sohasem hivalkodó, elvonultan is a felelősség érzetében munkálkodó férfit könnyen felejtik, s az ő fáradsága többnyire mások dicsőségét gyarapítja. Hogy Városovban az érdemet méltányolták, dacára annak, hogy ő sohasem dolgozott a modern forum, az újság tetszéséért, dicséretéért, hanem a legyengédebb, de a mellett legkövetkezetesebb kötelességtudásból, az joggal enged arra következtetni, hogy az ő püspöki-kormányzata alatt is meg fogja találni a katolikus szervezkedésre való törekvés a maga természetes támaszát, az igaz érdem jutalmát, s hogy a székesfejérvári egyházmegye legjobbjai püspökükben

nemcsak jogszerint való, hanem lelkükhöz forrott, lelkesedésükön épülő, de lelkesedésüket, munkakedvüket, önzetlen törekvéseiket istápoló és irányító vezért is nyertek.

Az új kormányzat sikerének legerősebb biztosítója pedig Városvy püspök azon tulajdonsága, melynek hiánya gyakran a legnagyobb férfiak jóindulatát is meghusitja, értjük azt, hogy mindenkit elfogad, mindenkint meghallgat s rosszul magyarázott tekintélyi elvből saját felfogását az objektív igazság rovására sohasem gyekszik keresztülerőszakolni. Hol állna az egyház, s mily lendületet vett volna már a keresztény társadalmi akció, ha nem gondolták volna sokan, hogy a szellemi nagyság feltétele nem az erkölcsi fensőbb-ség és uralom, hozzánk hasonló, szabad lelkek fölött, hanem szolgai hallgatása értékeltlen, csak a húságra számító tömjenezése a kis lelkek érdekhajhászó tömegének? A tekintély tisztelete semmiesetre sem hanyatlott volna oly ijesztő mértékben, mint ezt korunkban tapasztaljuk, ha a tekintély nevében nem hallgattatták volna el oly gyakran az igazság s a legelembb jogok érvényesülést, elismerést kívánó, vagy kérő szavát. Az új főpásztornál nagyobb tisztelője a tekintélynek kevés van. De az ő személyében a tekintély nemcsak jog és kiváltság, hanem első sorban kötelességtudás. S ezért bizalommal fordulhat hozzá megyéjének minden egyes papja és híve; meg fogja találni benne az atya gyengéd szeretetét, a főpásztor buzgó szívű gondoskodását a férfiak szilárd kötelességtudását.

E választással meg lehet elégedve a haza, mert benne nem a hangos szavú, hanem a közjóért kitartóan dolgozó, áldozatkész hazafiúi erény jutott érvényesülésre.

Meg lehet elégedve az egyház, mert valóban apostoli lelkületű, fenkölt gondolkozású, hű főpásztor hivatott meg az apostoli munka végzésére.

Juravit Dominus, et non poenitebit eum:

Tu es sacerdos in aeternum, secundum ordinem Melchisedech.

Megesküdött az Ur, és nem bánja meg:

Mert te valóban Melchizedek rendje szerint való főpap vagy mindörökké.

Életrajzi adatok.

Dr. Városvy Gyula 1846. aug. 13-án született (tehát most 55 éves) Zomborban Bács-megyében régi nemesi családból. A Veszprémi-előnevét most is használják családjának tagjai. Atyja, Városvy Károly a kincstári jószágkormányozásnál titkár volt. Anyja, Bratyevacski Paulina szintén előkelő családból származó s az ő révén a Városvy-család a legtöbb előkei bácsmegyei családdal rokonságban van.

Három testvére van: Károly, megyei tisztviselő Zomborban, László, nyugalmazott kincstári hivatalnok és Tivadar, úvidéki főgimnáziumi igazgató.

Az új püspök elemi iskoláit Zomborban végezte, gimnáziumi tanulmányainak végzésére pedig atyja a jezsuiták nagyhirű konviktusába vitte, mely intézet ma is a legelső ilyenmű intézetek közt foglal helyet. A jezsuita atyák csakhamar megkedvelték az eleven eszű, mély gondolkozású fiút, a ki a míg a jezsuiták tanítványa volt, mindig legelső és legkedvesebb volt valamennyi társa között az osztályban. 1865-ben a kalocsai egyházmegyébe kérte felvételét, a honnan a theologiai tantály m. végzésére az ország első szemínáriumbába Budapestre küldötték a központi papneveldebe. 1870-ben pappá szenteltetett, mely után Csonopolýára (Bácsmege) küldötték segédlelkészi minőségben, a mely idő megismertette vele a népet, annak apró-cseprő bajait, hibáit, fény és árny-oldalait s ez egy papra nézve, bármely állásban legyen, mindig rendkívüli fontossággal bír. 1873-ban Bécsbe került az Augustineumba, felsőbb theologiai tanulmányainak végzésére. Itt két évig volt, a honnan Haynald Lajos, Kalocsa nagyszellemű

érseke magához vette udvarába, a hol rövid idő alatt a legkedveltebb papjai közé tartozott a szelíd, alázatos lelkű Városvy. Már ekkor sokan jósolták neki, hogy valaha püspök lesz belőle, látva az ő mély tudományát és ismerve buzgó apostoli lelkületét. Őt esztendeig volt az érsek oldala mellett, a mely idő elég volt neki, hogy az egyházi ügyekben való széles látókörét gyarapítsa s az egyház-kormányzat terén oly ismeretekre tegyen szert, a mi csak nagyon keveseknek adatott. Hiszen Haynald abban az időben nemcsak Magyarországon volt az egyháznak egyik elsőrendű csillaga, de — főleg a vatikáni zsinaton — az egész világegyház figyelmé rája irányult.

Kalocsán történt Haynald idejében, hogy nyilvános theologiai vitaközlásokat rendeztettek, a melyek az érsek elnöke alatt, de annak részvétele mellett szoktak lefolyni. Természetesen Városvy is a vitaközlők között volt és éles ítéletei, hatalmas logikája, ügyes ellenvetései a küzdők legelsőbbjéi közé emeltek és az egész megyében nagy tekintélyt szereztek neki. Egyébiránt — a ki ismeri Városvy-t, az ő szelíd alázatos lelkületét és megfigyeli környezetét, a kikkel szemben mindig nyájás és leereszkedő szokott lenni, el fog csodálkozni, hogy mily tisztelettel és hódolattal veszik körül. Nem keresi és nem követeli a meghajlást, mégis mindenki örömmel ismeri el fölöttelevalójának.

1880-ban a kalocsai kisebb papnevelde lelki igazgatója lett, a mellett a theologiai lyceumon az egyházjogot tanította, két év múlva a nagyobb papnevelde intézet igazgatójává, majd egy év múlva oldalkanonokjává nevezte ki a bíboros érsek, Haynald Lajos.

Tizenhét esztendeig volt kalocsai kanonok és a nagyobb papnevelde kormányzója, ezen idő alatt kepezte magát és szeretetreméltó módon a val meghódította mindazokat, a kiknek szerencsésük volt vele találkozni.

1898-ban az elhunyt Cselka Nándor helyébe a budapesti központi papnevelde igazgatójává nevezetett ki.

Érdekesen mondta el valaki nekünk ennek a kinevezésnek a történetét. Hármát terjesztettek a Felső elé az igazgatói állásra. Egy magasrangú főpap ment épen a királyhoz, a kinek szóba hozta a kinevezendőket s egyszersmind véleményét kérte:

— Az utolsó érdemi meg leginkább Felső. Neki már rég püspöknek kellett volna lennie.

Ki is nevezték azonnal.

A szemínáriumban való működése már szélesebb körben ismeretes. Hiszen a minap járta be épen a lapokat, hogy mily kitünő tapintattal vezeti e szemínarium ügyeit, hogy a nemzetiségi kérdés, a mely állandó tengeri kigyója szokott lenni ennek az intézetnek (körülbelül 60 magyar és 15—16 oláh évenként négyszzer-ötször olyan csinos kis nemzetiségi forradalmat kellettek, hogy legalább 1 hónapig zúgott bele a vezetőség feje) ő alatta teljesen megszűnt, a mi részben a rektor erélyét, részben pedig kitünő tapintatát jellemzi.

Városvy Gyula drt a szerény visszavonultság jellemzi, a szereplési vágy sohasem bántotta, de bármely helyre állította őt a felsőbb-ség, mindentűt kitünően betöltötte állását. A lelki tökéletesedés embere s a mellett szinte csodálatos, hogy mily kitartó akaraterővel művelte önmagát úgy a theologiai, valamint a világi tudományokban. A theologia minden ágában széles és alapos ismeretűi vannak, de különösen mint jogász, historikus és moralista válik ki. Ebben a tekintetben is méltó utóda lesz Steiner püspöknek s magában a püspöki karban is be fogja tölteni annak még eddig be nem töltött helyét. A világi tudományok között a történelem terén jeleskedett. A »Századok« a néhány-évvél ezelőtt még »Szilágyi« Sándor szerkesztése alatt álló történelmi folyóiratunk számos kitünőbnél kitünőbb értekezést közölt Városvy Gyula dr. tollából. Ő írta meg Haynald megbízásából a »Katholikus iskola-ügy« című irodalmi nagy munka három első kötetét (a negyediket Weiser jézustársasági atya).

Életmódja a lehető legegyszerűbb. Igényei alig vannak. Ugyszólván egyedüli kincse s szerzeménye a gazdag, nagyértékű könyvtára, a melyet eddig magának összegyűjtött. Vagyont nem hoz, mert minden nemes és szent cél maga mellett találja a bőséges támogatásban. De ismerve

az ő jellemét, bátran mondhatjuk, hogy adósságot sem fog hátrahagyni.

Midőn pár hónap előtt megüresedett püspöki állásokról volt szó és valaki vele azokról beszélgetve, felhozta, hogy a székesfejevári püspökség valamennyi között a legszerényebb, Városvy ezt jegyezte meg:

— Kérem, helytelen kijelentés ez: jó püspökség — rossz püspökség. A püspökség mind egyforma. Különbőség csupán csak annyiban van közöttük, hogy az egyik püspök több jót tehet, a másik kevesebbet.

Ez az ő jelleme és semmi sem, tüntetheti ki jobban az ő kiváló tulajdonságait.

Politikába nem igen ártja magát. Nem szokott vele rendszeresen foglalkozni, de mint az Egyház elveinek és tanításának buzgó ismerője, nem barátja a liberalizmusnak. Politikai elvéről csak egyszer tett tanúságot, a mikor őt esztendővel ezelőtt kanonoktársaisal együtt elment le-szavazni a néppárti jelöltre. Pedig akkoriban az üresedésben levő pécsi püspöki székre emlegették. Lehet talán, hogy ez a tény volt oka a Bánffy-kormány szemében, hogy nem emelték őt már akkor püspöki székre, de ez szintén jellemzi az ő egyéniségét, hogy nem vonta magát ki, hogy ne mondhasa soha senki, mintha számitásból cselekedtet volna. Ha méltónak találják a püspöki állásra, jó, de elveinek feláldozása árán nem keresett semmit soha.

Sokszor emlegették már, hogy Városvy beteg ember. Az igaz, hogy két év előtt súlyosan szenvedett s azóta is van némi maradványa a régi szívbajnak — de kellő vigyázattal, okos életrenddel még évtizedekig él el vele, a nélkül, hogy fájdalmat érezne. Csupán csak mértékletes életrend szükséges, a mi pedig Városvy-nak sohasem okozott nehézséget.

Megjelenése is nagyon megnyerő. Középkertmet, fekete haj, tiszta, jóságos arc — a mint a mai számunkban közölt (pár év előtti) arcképe is mutatja, első pillanatra kedvessé teszi.

Esküdtzéki tárgyalás.

Hónapok után tegnap ült össze ismét az esküdtbíró-ság, hogy egymásután nyolc főbenjáró bűnesetben érvényesüljön az »igazmondás« s elvegye büntetését az emberi törvényekkel, társadalmi renddel ellentétbe került bűnös. A közönség, mely kezdetben oly nagy érdeklődést mutatott az esküdtzéki tárgyalások iránt, ma már nem veszi igénybe a neki megengedett helyet, itt-ott akad csak egy-két hallgató, noha a tegnap és ma tárgyalat büntügy főalakja, a vádolt egy a sok közül, a kik megromlott szív és lélekkel barangolnak az élet labirintusában s a bukást nem saját énjük bűnös munkájának, hanem a mások által teremtett körülmények, életviszonyok kényszerfolyománnyának tekintik.

Ilyen alak Tomasoivis János is. Életet oltott ki és nem érzi magát bűnösnek, mert amit tett, nem bűnözési szándékkal, hanem elvakult szerelmében, öntudatlan állapotban követte el. A gyilkos nap minden tényére emlékszik, egyre nem: gyilkos munkájára.

Folyó évi május 21-ike óta vizsgálati fog-ságban rab életet él Tomasoivis János s a szabadság hiánya meglátszik az alig 33 éves, kö-zéptermetű alakon, a természetnek szabadságához szokott, fogoly gyermekén. Kopaszodó fejjel, meggyörnyedve ül a vádoltak padján, folyton le-sütött szemének bágyadtságát csak beszéd köz-ben lehet látni, bűnnek eresztett fejét csak az elnöki szóra emeli fel; felhívás nélkül ritkán szó-lal meg, csak ha egyik másik vallomás nagyon ellenére van. Látszik, hogy figyelmesen hallgat, meggyívazza s latolgtatja az elhangzott szavakat, tiltakozik minden vallomás ellen, mely ügyének nem kedvez, hazugsággal vádolja a tanukat, a kik között saját, elaggott anyját sem késik meg-hazudolni.

A tegnapi tárgyalás adatai alapján a véres dráma lefolyását a következőkben ismertetjük: *Tomasovics* János, törvényes felesége férje durvaságától, a halál révén szabadult meg, egy kínos operáció következtében a bpesti klinikán adta vissza lelkét Teremtőjének. Az iszákos, durva modoru emberen meglátszott a vesztesség, búskomorságot mutatott s eleve csak akkor kezdett ismét derülni, mikor megismerkedett *Horváth* Józsefné szül. *Badics* Máriával. Baracskán laktak mindketten. A csinos *Badics* Mária csak rövid ideig volt távol szülőfalujától, mikor férjhez ment *Ercsibe*, a honnan azonban néhány hónap múltán visszajött, nem lévén megelégedve törvényes férjével. Nem is ment többé szolgálatba, anyja halála után kiskorú testvérei, de saját leánykori gyermekei mellett is családjai teendőkre volt hivatva. Mint ilyen ismerkedett meg közelebből *Tomasovics*sal, a kivel csakhamar közös háztartásban, vadházasságban élt. A férfi azonban bár szerette a csapodár és épen nem szeplőtelen multu asszonyt, durva modorától, iszákosságától nem iparkodott szabadulni s így rövid együttlét után a veszekedések napirenden voltak, a mi teljesen megváltoztatta *Badics* Máriát a családi életet, szakított *Tomasovics*sal, ismét a régi tűzhelyhez szegődött. A férfi nem tudta bűnös szerelmét feledni, kereste az alkalmát a kibékülésre s midőn látta, hogy az asszony a kibékülés után sem hajlandó hozzá visszatérni, határozottan üldözte szerelmével s féltékenységében bűnös tetteire határozta el magát.

A végzetes tett napja ez év május 21-ike volt. *Tomasovics* már kora reggel eltávozott hazulról s id. *Pál Gábor*hoz ment, dologba azonban nem állt, hanem kikérte előző napi munkadíját s azzal *Pollák* Hermann kocsmájába ment s megivott egy deci pálinkát, innen hazament s otthon hagyta a kapuját, a munka nem kellett már. Szerelme fött a fejében s ettől nem tudott szabadulni, átment a *Mari* nagynénjéhez, *Erdélyi* *András*hoz, oda hívatta *Marit*, a ki azonban nem tudta, hogy *Tomasovics* hívja. A találkozás nem vezetett eredményre. Hiába könyörgött, hiába sirt *Tomasovics*, a nő hajthatatlan maradt, visszamenni nem akart. Valószínűleg akkor éreldött meg benne a gyilkosság gondolata. Bánatosan távozott e helyről s *Kézmann* kovácsműhelyében találkozunk vele ismét. Egy kalapácsra várakozott ott mintegy két óra hosszat s ez idő alatt másfél deci pálinkát ivott meg. A következő deci mellett ismét *Pollák* kocsmájában találjuk mindig dultabb vonásokkal, pálinkamámorban, de nem teljes ittas állapotban. A délelőtt folyamán még ifj. *Pál Gábor* hentes üzletében fordult meg, disznósajtot evett s megkérte a hentes, hogy birja rá *Marit* a visszatérésre.

Az asszony mintha sejtett volna valamit, úgy 1 óra tájban nem a rendes útján tért haza a mezőről, hová öccsének vitt ebédet. Visszajövet a *Schiller*-féle kocsmá közelében egy sarkon várakozott az asszonyra *Tomasovics* Nagy *Anna* háza előtt. Először kérlete, majd ingerült hangon kérdőre vonta az asszonyt s midőn elutasító választ kapott, kabátja alól előrántott egy fanyelű vésőt s mielőtt az asszony szabadulhatott volna, kétszer megszurta. Az asszony menekült, de alig ért 20 lépésre, ismét üldözője kezei között volt a *Schiller*-féle kocsmá előtt. *János* ne bántson! kérlete az asszony, a férfi azonban halált kiáltott fejére: *Mari* meghalsz, engem pedig akasszanak fel, mert szeretlek! Rátérdelt áldozatára s még hét szurással életveszélyesen megsebezte. A haskéreg átszakítása életveszélyes volt. A gyilkos a helyszínről távozott, a község-házán jelentkezett, az asszony másnap meghalt.

Ez ügyben tartott meg tegnap és ma a tárgyalás, melyre mintegy 30 tanu volt beidévezve. A tárgyaláson *Keczán* Izidor elnökölt, szavazó bírák voltak: *Madarassy* István és *Sárkány* *Ferenc*, jegyző *König* *Ede*. A vádhatóságot *Ujházy* *Sándor* kir. főügyész képviselte, védőül dr. *Krausz* *Zsigmond* ügyvéd rendeltetett ki. Az esküdtek kisorsoltatván, az esküdtszék a következőleg alakult meg: dr. *Holly* *Géza*, *Lőrince* *Elek*, *Füzy* *Márton*, *Meszleny* *Benedek*, *Fiáth* *István*, *Rohrman* *Ágoston*, *Barnai* *Ignác*, *Láng* *Antal*, *Szabó* *Gyula*, *Pollák* *Heinrich*, *Verebi* *Végh* *István* és *Röllich* *Károly*; pótesküdték: *Szabó* *Bakos* *András* és *Venczel* *József*.

Keczán elnök tapintatos bevezető beszéde után a vádirat felolvasatván felhívta a vádlottat vallomásra. *Tomasovics* remegő, itt-ott siró hangon beszél a nap eseményéről, emlékszik mindenre, a gyilkos tett lefolyásáról azonban mit sem tud, ittas volt, arra nem emlékszik.

Dr. Pataki és *dr. Hercz* orvosszakértők vádlottat épelméjünek tartják: a mennyiben beigazglást nyert, hogy a kérdéses napon ivott, ez befolyásolhatta tettének elkövetésében, teljesen önkivületi állapotban azonban nem volt. Az orvosi vélemény meghallgatása után a tanuvallomásokr került a sor.

Badics *János* honvéd, *Badics* *Julianna*, az elhunyt testvérei a gyilkosság lefolyásáról mit sem tudnak, nővérük szonban gyakran panaszkodott, hogy *Tomasovics* nagyon gorombán bánt vele s ezért is hagyta ott. *Erdélyi* *András*né mint tanu csak azt tudja, hogy lakásán találkoztak a szerelmesek, beszélgetésüket azonban nem hallotta. *Id. Pál Gábor*, *Kézmann* *Ferenc* kovács, *Szél* *József* kovácssegéd, ifj. *Kecskeméti* *János* a gyilkosság előzményeiről mondanak el egyet-mást. *Oláh* *Péterné*, *Balassa* *Mórné*, *Balassa* *Mór*, *Horváth* *András*né már mint ténytanu szerepelnek, ezek látták a gyilkosság lefolyását, teljesen azonban egyik sem. A tanuk általában igazolják, hogy *Tomasovics* iszákos, goromba ember volt, a közelebbi viszonyt azonban nem ismerték s a gyilkosság indító okára pozitív bizonyítékokat nem szolgáltatottak. A tanuk között a legérdekesebb alak *Pollák* *Hermann* volt, egy tipikus öreg falusi zsidókocsmáros. Bőbeszédű, nagyon emlegeti az igazmondását s komikussá válik, mert uton-utfélen ellentétbe keveredik a többi tanu vallomásával, de önmagával is.

Elnök: Mi a vallása?

Pollák: Kocsmáros. (Zajos derűtség.)

Elnök: Volt-e már büntetve?

Pollák: Mindig, mindig.

Elmondja ezután, hogy nála volt a kérdéses napon vádlott, ivott pálinkát, de már volt is benne, mert különben fizetett volna.

Elnök: Milyen foku pálinkát ivott a vádlott?

Pollák: Nagyon jót, egy deci 8 kr. (Később kiséül, hogy a „nagyon jó” pálinka decije csak 6 kr. volt, a mi ismét nagy derűtséget keltett.)

Érdeklődés mellett adta le vallomását az öreg *Tomasovics*né, a vádlott anyja. Halk hangon, de mégis nyugodtan beszélt, magáról a gyilkosság tényéről azonban mit sem tud. A fia korán ment el hazulról, már 1/2 órákor ismét otthon volt, távozott is rögtön, nem is látta többé a gyilkosságot napján.

A tanuk kihallgatatván, *Keczán* *Izidor* elnök a bizonyítási eljárást este 6 órákor befejezték nyilvánította s a tárgyalás folytatását ma reggel 9 órára tűzte ki.

Ma reggel 9 órákor a folytatólagos tárgyalásra ismét összeült az esküdtszék s miután a bíró konstátálta az esküdtek jelenlétét, elnök a vád-

hatóság képviselőjét felhívta az esküdtekhez intézendő kérdés benyújtására.

Ujházy *Sándor* kir. főügyész, majd a védelem részéről dr. *Krausz* *Zsigmond* ügyvéd betérjeszti a kérdőpontokat, dr. *Holly* *Géza* ügyvéd az esküdtek részére kéri azokat kiadni. A bíróság a kérelemnek helyt adott, mire az esküdtek rövid tanácskozás után még két kérdőpont felvételét kérték. A bíróság a benyújtott kérdőpontok megvitatására visszavonul s másfél órai tanácskozás után a következő kérdőpontokat állapította meg:

1. Bűnös-e *Tomasovics* *János* vádlott abban, hogy *Baracskán* 1901. évi május 21-én *Horváth* *Józsefné* szül. *Balogh* *Máriát* egy vésővel testére irányzott szurásokkal, előre megfontolt szándékkal megölte? Igen vagy nem?

Ha igen, úgy

2. *Tomasovics* *János* vádlottnak az előbbi kérdésben körülírt cselekmény elkövetésekor az elmebeli állapota szerelemföltés, vagy szeszese italok élvezete folytán meg volt-e zavarva annyira, hogy e miatt akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt? Igen vagy nem?

Ha az esküdtek az első kérdésre nem-mel felelnének, akkor

3. Bűnös-e *Tomasovics* *János* vádlott abban, hogy *Baracskán* 1901. május 21-én *Horváth* *Józsefné* sz. *Badics* *Máriát* egy vésővel testére irányzott szurásokkal, előre megfontolt szándékkal megölte? Igen, vagy nem?

Ha igen, úgy

4. *Tomasovics* *János* vádlottnak az előbbi kérdésben körülírt cselekmény elkövetésekor az elmebeli állapota szerelemföltés, vagy szeszese italok élvezete folytán meg volt-e zavarva annyira, hogy e miatt akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt? Igen vagy nem?

Ha nem, úgy

5. Vádlottnak a 3. kérdésben körülírt cselekmény elkövetésekor az ölési szándéka erős felindulásban keletkezett-e és rögtön végrehajtott-e? Igen vagy nem?

Ha igen, úgy

6. Vádlottnak erős felindulását az okozta-e, hogy *Badics* *Mária* öt földrelökés által jogtalanul, súlyosan bántalmazta és az emberölést ezen felindulásban rögtön végre is hajtott-e? Igen vagy nem?

Ha az esküdtek a 3. kérdésre nem-mel felelnek, akkor

7. Bűnös-e *Tomasovics* *János* vádlott abban, hogy *Baracskán* 1901. évi május 21-én *Horváth* *Józsefné* sz. *Badics* *Mária* testét a bűnjelként szereplő vésővel szándékosan, de ölési szándék nélkül úgy bántalmazta, hogy ennek folytán a megsértett halála következett be? Igen, vagy nem?

Ha igen, úgy

8. *Tomasovics* *János* vádlottnak az előbbi kérdésben körülírt cselekmény elkövetésekor az elmebeli állapota szerelemföltés, vagy szeszese italok élvezete folytán meg volt-e zavarva annyira, hogy e miatt akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt? Igen vagy nem?

Ha nem, úgy

9. Vádlott a 7. kérdésben körülírt halált okozott testisértést erős felindulásában követte-e el? Igen vagy nem?

Ha igen, úgy

10. Vádlottnak erős felindulását az okozta-e, hogy *Badics* *Mária* öt földrelökés által jogtalanul súlyosrn bántalmazta és a testi sértés ezen felindulásban rögtön követett-e el? Igen, vagy nem?

A kérdések megállapítása után d. u. 3 óráig a tárgyalás felfüggesztetett. Pont 3 órakor az esküdtek jelenléte megállapítván Ujházy Sándor kir. főügyész tartotta még rövid, de tartalmas határozott vádbeszédét. Nem kereste a szóvirágot, nem pózolt, nem utalt az esküdtek szívére, érzelmeire, tisztán észokokra hivatkozva tényekkel, magával a tényállással, vádlott lelkiállapotának ecsetelésével igazolta vádját, fenntartotta teljes egészében s a büntető törvénykönyv 78. §-ába ütköző gyilkosság büntetésében kéri kimondani vádlottat bűnösnek. Az érvekben gazdag vádbeszédnek határozottan ellentéte volt a védbeszéd. Dr. Krausz Zsigmond ügyvéd szinte mellőzte az észokok szigorú mérlegelését, az esküdtek szívére iparkodott hatni, lefestette az inkább szerencsétlen, mint bűnös vádlott lelki világát. A gyilkosság büntetésének kimondását lehetetlennek tartja, mert az előre megfontolt szándék, a nyugodt lelki állapot meg nem állapítható.

Ujházy főügyész válaszában hivatkozik az esküdtek kötelességére, észre és lelkiismeretére s hiszi, meg van arról győződve, hogy nem saivük szerint szűniti, hanem meggyőződésük szerint itelni fognak. Még dr. Krausz Zsigmond védő áll fel s miután a bűnösség megállapításánál az ész és szív közös munkásságát kéri, hiszi, hogy védecét halált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondják ki bűnösnek.

A vád és védbeszéd elhangzása után Koczán elnök a tényállást röviden ismertetvén, lapunk zártakor az esküdtek visszavonultak, hogy meghozzák a verdiktet

UJDONSÁGOK.

— **A püspöki kinevezés.** Azt már bizonyára tudják olvasóink, hogy a püspöki kinevezés magát a kinevezést megelőzőleg minő folyamatokon megy keresztül. Először ugyanis a kormány esetleg a Felsőháza szerint előterjesztést tesz a jelöltekre vonatkozólag a Bécsben lakó pápai mucushoz, a honnan a jelöltek neveit fölterjesztik a római Szentzsékekhez. A Szentzsékek természetesen információkat kér az illető jelöltek egyéniségét, különösen papi jellemét illetőleg. A mi egészen természetesen érthető is, mert az Egyház épen nem lehet közömbös, hogy kit ruházzanak fel az apostolok hatalmával, a kiknek a püspökök törvényszerű utódai. Az informálók rendszerint egyik-másik, vagy több püspök is, a kik megkérdetve, kötelességüknek ismerik, hogy lelkiismeretük legigazságosabb szava szerint mondjanak véleményt egyik vagy másik paptársukról. Ilyen informátor volt annak idején — a mint tudjuk — a boldogult Steiner püspök is. Ha ezen információk alapján a Szentzsékek jóváhagyja az előterjesztést, elfogadja, ellenkező esetben pedig visszautasítja az illető jelöltet. Ha nem fogdja el, új jelöltet terjesztenek elő. Így folyik a tárgyalás a muciatúra után a kormány és a Szentzsékek között. Ha a kinevezendő püspökjelöltben még vannak azok a tulajdonságok, a melyekre a római Szentzsékek a maga részéről igényt tart, többé semmi sem áll útjában a kinevezésnek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ezután a kinevezési okmányt előterjeszti a Felsőháznak, a ki azt aláírja, s ez kiadatban megjelenik a hivatalos lapban

s a kinevezettet is hivatalosan értesítik róla.

Városv Gyula dr. kinevezése jelenleg ebben a stádiumban van.

A kinevezési okmány kézbevétele után az új püspök leteszi az esküt az apostoli király jelenlétében, a mi rendszerint a kinevezés után pár nappal megszokott már történni. Ettől a pectől kezdve az új püspök az egyházi javadalomnak tényleges birtokosa.

Ezután következik a fontos egyházi rész, vagyis a Rómában végbemenő praekonizáció, vagyis a consistoriumban, a biborosok gyülekezete a pápa elnöklése alatt a püspököt elismeri az apostolok utódjának, részesévé teszi azok hatalmának és az erről szóló pápai okmányokat (bullákat) kiállítják. A püspök bemutatja a bullákat Székesfejevárt, megnyeri a fölszentelést és a mikor neki tetszik elfoglalja a püspöki széket, a mi rendszerint nagyobb ünnepséggel szokott történni.

A mint halljuk — a pápai consistorium még valószínűleg ebben a hónapban lesz s így könnyen megtörténhetik, hogy főpásztorunk talán még a jövő hónapban elfoglalja püspöki székét. Annál inkább is valószínű ez, mert egyházmegyénk most már csaknem 14 hónap óta nélkülözi főpásztorát.

A boldogult püspök magánszerzeményei, a melyek nem tartoznak a püspöki vagyonhoz, könyvei, egyes házi felszerelések legnagyobb részben megmaradtak, mivel be öhajtották várni az új püspököt, a kinek esetleg szándéka lesz belőlük egyet-mást magának megszerezni. A hagyaték eladása a miniszteri utasítás szerint nyilvános árverésen fog megtörténni.

— **A kinevezés hire** legelőször lapunk felölös szerkesztőjéhez érkezett Székesfejevárra. Innen tudta meg az érdeklődő közönség is. S mindenütt a legélmekbb örömet és megelégedést keltette.

— **Zichy Jenő gróf mandátuma.** A kuriának választási ügyekben bíraskodó első tanácsa már néhány peticio tárgyában kitűzte a tárgyalási határnapot. Ugyanezen alkalommal a Zichy Jenő gróf mandátuma ellen beadott peticiót tanulmányozás végett Losonczy bírónak osztották ki. E helyütt megjegyezzük, hogy városunk orsz. képviselője a Ház tegnapi ülésén a közgazdasági bizottságba választottat be.

— **A ráczalmási esethez.** Olvasóink eléggé ismerik már lapunkból azt a sajnálatos esetet, a mely a ráczalmási kerületi választás alkalmával történt, hogy valami ismeretlen tettes Günsberg Mór iváncsai bérlőt úgy fejbe dobta, vagy fejbe ütötte, hogy annak következtében rövid idő alatt kilehelte lelkét. Ez az eset nagy port vert fel annak idején. A mint utólag hallottuk, a hivatalos orvosi vizsgálat alapján megállapították, hogy Günsberg Mór koponyafalazata az ütés helyén egészen különösen nem erősödött lenni s így elég volt egy kavicsdobás, vagy gyengébb ütés is, hogy vég etes kimenetelű legyen ránézve. Hogy erősebb, vagy gyengébb volt-e a dobás, vagy ütés a mit rámérték, minek kutatónk? Meghalt, a mit mindenki sajnál. Megirtuk, hogy

ebből az esetből kifolyólag a székesfejevári kir. ügyészség vizsgálatot rendelt el. A minap leirtuk *Gsics István*, volt ráczalmási káplán kihallgatását, a kire a napkeleti tábor egyes hosszunyelvű bajnoki különösen szerették volna a gyilkosságban való részvételt rásűtni. Tudjuk, hogy a vizsgálat szinte nevetségesen volt kénytelen visszavonulni, mivel absolute a legkisebb gyanu alapját sem fedezte fel. Azt is megemlítettük már, hogy négy polgárembert heteken keresztül fogva tartatott a királyi ügyészség, hogy valahogyan rájuk süthesse a gyilkosságban való részesség vádját. Most három hét után — a mint értesülünk — ezeket is szabadon bocsátották, mert a gyanu semmi tápot nem nyert. De hát ki fogja ezeknek a szegény embereknek megfizetni most azt a veszteséget, a melyet ezen szoros dolog időben szenvedtek? A mily alapon megfosztották őket szabadságuktól, oly alapon megfoszthatnak volna akár százakat is.

Mi — mint már előbb is jeleztük — valószínűleg tartottuk, hogy Günsberg Mór esetleg magán boszunak lett az áldozatává, a mi — tekintve az ő nem épen gyengéd és lelkiismeretes eljárását cselédjeivel és alkalmazottaival szemben — bizony könnyen meg is történhetett.

— **Aranyházasság.** Velenczén f. hó 3-án a r. k. hívek a plebánia templomban egy ritka szép ünnepélynek voltak tanui, midőn sz. mise után Bendi József mezőőr és neje ötvenéves házasságuk évfordulóját ünnepelték. Magasztosan megható látványt nyújtott a tisztaság mély vallásossága, melylyel az oltár előtt térdepelve a plebános hozzájuk intézett szavait és áldását fogadták. Az öregek ötven éves lakodalmat a jó szíveről messze földön ismeretes *Meszlény Pál* tartotta ki.

— **Rigó Jancsi itthon.** A ma már nagy hírnévre vergődött Rigó Jancsi, a kalandos életű Chimay hercegű kedvese tegnapi városunkon át Pákozdra utazott szüleinek látogatására. Felesleges az értékében nagyon is tulbecsült cigányprimásról többet írunk, nem hallgathatjuk azonban el csodálkozásunkat a majdnem hihetetlen dolog felett, hogy t. i. a cigányprimás itthon Durneisz báróval és Lichtenstein herceggel jár vadászni.

— **Női ipar-kiallításnak** rendező bizottsága f. hó 10-én d. u. 3 órakor a Vörösmarty-kör helyiségében ülést tart, melyre a bizottság tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— **Új körjegyző.** Reichenbach György ettyeki I. aljegyző Szaár és Bodnár községek körjegyzőjévé választottat meg. Az új körjegyző hivatalát már elfoglalta.

Iskola bezárás. Az iskolabezárások statisztikája megyénkben ismét bővült, a mennyiben Bodajk községben a gyermekek között a vörheny járványszerűen kiütve, az ottani népiskolákat közigazgatási uton bezárták.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Juhász Balázs* székesfejevári javító intézeti tanítót az orosházi állami polgári fuiskolához segédtanítónak nevezte ki.

Névváltoztatás. Keller Ignác moóri illetőségű, budapesti lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel Kovács-ra változtatta.

Körröndelet az ecetsavnak forgalomba hozatalára. Az ecetsavnak forgalomba hozatala a közegészségre bizonyos mértékben károsnak bizonyult. A piacról azonban sokoldalú szükségét tekintve leszorítani nem lehet, a miért is a belügyminiszter ellensúlyozandó az ecetsavnak romboló hatását, mint már több ízben úgy

81721—1901. VII. közzétételével megszorította forgalomba hozatalát.

A tömörített ecet forgalomba hozatalából az egészségre származható káros befolyások megakadályozása céljából pótlólag az 1900. évi 51959. sz. itteni közzétételhez az országos közegészségügyi tanács javaslatára a kereskedelmi miniszter ural egyelőrtől elrendelem, hogy a gyárosok és kereskedők a forgalomba hozott 14 százalék ecetsavat meghaladó tartalommal bíró ecetfélében annak savtartalmát feltüntessék. Felhívom a törvényhatóságot, hogy jelen rendeletemet az illető gyárosok és kereskedőkkel mihez tartás végett — a hatósági közegekkel a hatósági ellenőrzés foganatosítása végett — közölje. Budapest, 1901. szept. 21-én a miniszter helyett *Gulner s. k.*

Vaddisznó helyett ember. Kovács Sándor moóri főszolgabíró szíléjében vaddisznó leszen voltak Krausz Sándor és Péntes József moóri lakosok. Tilosban vadásztak s iparkodtak kerülni a nyilvános szereplést, a mi halálos szerencsétlenséggel végződött. Krausz ugyanis abban a hiszemben, hogy Péntesnek jobb állása van, négykézláb Péntes löállása felé ment, nem juthatott azonban oda, mert Péntes vadat sejtett a közelébe alakban, rálőtt s fején találta vadásztársát, a ki menten meghalt. Krauszt özvegyén kívül két átvája gyászolja. A vizsgálat megindított.

A béréslegény haragja. Hajdinder Márton kálomzajorbéli gazda munka közben megdorgálta Molnár József bérést, a mi annyira bántotta az érzékeny bérést, hogy felkapta a melléte levő vasvillát s azzal tejbe vágta a gazdát úgy, hogy az komolyabb természetű sértést szenvedett. Súlyos testi sértés vétsége miatt vonja felelősségre a sárbogárdi járásbírósg az érzékeny bérést.

IRODALOM.

A mint volt. Elbeszélések. Irta G. Büttner Julia. Megjelent a Szent-István Társulat által kiadott Családi Regény tárban. 13 kötet. G. Büttner Julia a szépirodalom egyik legrokonszenvesebb munkása. Gyengéd, igazi finom nő lélek, a ki kedves történeteit rendszeren a szív világából szokta meríteni s lépten-nyomon gyönyörködött bennünk az a leleményesség, a melylyel a lelkék világába csodálatos művészetével behatol. A férfi-íróknál hiába keressük ezeket a tulajdonságokat, az ő munkájuk inkább az erős, kidomborodó, nagyon is jellemző vonásokat keresik, míg ő a női, a leggyengédebb vonásokat tárja élénk csodálatos megfigyelő képességével. Különösen elragadók a gyermekekről írott történetek. Ha talán hibákra akarnánk néhol figyelmünket irányítani, a hosszadalmasságon akadunk fel némely elbeszéléseben. A jelen kötet 10 elbeszélést tartalmaz, a legjobbakat, a melyeket régebbi és újabbán irt elbeszélései közül összeválogatott. A Szt.-István Társulat valóban szolgálatot tett a katolikus olvasó közönségnek, midőn a Családi Regény-tárba fölvetta a kiténő irónő munkáit. Egy-egy kötet ára csinos egész vászonkötésben 1 korona.

A régi Buda és Pest művészete a közép-korban. Irta Divald Kornél. Budapest, 1901. 8-rét. Szent-István-Társulat kiadása. Ára 1 korona 60 fillér. Divald neve a műtörténelem kedvelői előtt nem ismeretlen többé. Művészettörténeti korrajzok címen nem régen jelent meg kétkötetes munkája, a melyen kívül a kritika Felsőmagyarországi reneszánsz építészeti című könyvét is kedvezően fogadta. Jelen munkája mai fővárosunk elpusztult, művészi becsü épületeinek helyét és mivoltát határozza meg a rendelkezésre álló történeti adatok alapján. A régi Buda és Pest meglévő emlékeinek pedig nagy tudással és a tárgy iránt tanúsított szeretettel egybegyűjtött történetét tárgyalja. Részletesen foglalkozik Buda és Pest, valamint a közvetlen közelében elterült falvak középkori templomainak helyével és történetével. A pesti Boldogasszony-templomról szólván, fölemli, hogy az a tatárpusztítás után sokáig állott romjaiban. Szorgalmasan egybegyűjtötte szerzőnk azokat az adatokat is, a melyek az általa tárgyalt templomok belső felszereléséről ránk maradtak.

Ha ez az adat kevés is, a régi Buda és Pest művészetének legalább negatív képét elég részletesen tárják elélnk, ép azért a munka ép oly joggal tarthat számot a történelem, mint a műtörténet kedvelőinek az érdeklődésére. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28. szám.

„Karácsonyi színjátékok” címen Erdősi Károly csinos és hasznos művet adott ki. Tártyát tekintve, igyekszik nemcsak tartalomban és meseszövevényben, de a kifejtett gondolatokban is a megszokott pásztorjátékoknál többet nyújtani. Így a „Győzedelmes szeretet” című darabjában a krisztusi szeretet átalakító fonségét és erejét ecseteli; másik színjátéka, „A kis Jézus békét hozott” címmel, a szent jászolt a szocialista világnézet keretében állítja szembe a régi örömhirt színezi ki, a mit a szegény Megváltó hozott a világra; harmadik darabja pedig, „A gyermek diadala», annak az erős Istennek hatalmáról beszél, a ki ellen hiába küzd az ellentétes törekvések egész tábora, meg nem dönthetik őt.

A mű célja pedig minden tekintetben jótékony. Első sorban azért, mert a szerző a mű egész jövedelmét az orsz. közp. kath. legényegyesületnek ajánja, melynek másodelnöke is. Másrészt pedig, mivel a kath. egyesületi irodalom ama ágának kíván szolgálatot tenni, mely ez ideig éppen nem volt a legfelpokottabbak között. Eppen ezért ára is a lehető legcsekélyebb. A Stepanium elismerten izléses kiállításában megjelenő s 11 fyve terjedő, szép kiállítású munka ára csak 80 fillér (pósta küldéssel 90 fill.), mely összegért a megrendelő az orsz. közp. kath. legényegyesületben (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 20—22 sz.) szerezhetik meg. Egyesületek és intézetek pedig, ha egyszerre 4 példányt rendelnek meg, 2 kor. 40 fillérért (póstán 2 kor. 50 fill.) kaphatják.

Anyakönyvi statisztika

1901. évi október hó 26-tól november hó 2-ig.

I. Születés.

Született: 10 fiú, 15 leány. Ezekből 9 törvényes fiú, 14 törvényes leány; 1 törvénytelen fiú, 1 törvénytelen leány. Halvaszületett 1 törvényes leány. Összesen: 25.

II. Halálozás.

Elhalt: 5 fi, 1 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú 0, leány 1, törvénytelen fiú 0, leány 0; 5 éven felüli fi 5, nő 0. Összesen: 13. E szerint a születés a halálozást a fent jelzett idő alatt 19-el multa felül.

Elhaltak: Kutér Lajos, róm. kath., szabósegéd. 17 éves, mellhártyalob, Szent-György kórház. Babai János, róm. kath., népezenész, 49 éves, előrehaladott tüdővész, sóstói cigány-telep mellett. — Halász András, róm. kath., kisbirtokos és napzámos 45 éves, Jánosfutás-tanya, szívszélhűdés. — Boda Ferenc, róm. kath., kisbirtokos, 76 éves, aggaszály, Olaj-utca 2. sz. — Szilágyi Márton ev. ref., földmívelési napzámos, 58 éves, kimerülés, Szent-György-kórház. Májor Mihály és Schneider Anna halva született leánya, Berényi-utca 11. sz.

III. Házasságkötés.

A fent jelzett idő alatt házasságra lépet 4 pár.

Kihirdetés.

Till Ferenc földmívelés és Szommer Terézia, (Etyek, Fejérmegye). — Karch Mátvás, földmívelés és Schmiedt Mária (Moór, Fejérmegye). — Tujner József kőmives-segéd és Tóth Katalin szakácsnő (Székesfejevárvár). — Farkas Lajos kőmives-segéd és Fekete Katalin varrónő (Székesfejevárvár). — Horváth Antal-Béla-Zoltán gyógyszerész (Karloca, Pest-Pilis-Solt-Kunmegye) és Pásztor Aranka (Székesfejevárvár). — Mészáros Gyula festőgyári munkás és Molnár Katalin szakácsnő (Székesfejevárvár). — Bakos András, gulyás-bojtár és Zsinkó Rozália (Székesfejevárvár). — Repka Ignác-Ferenc lakatos és Pál Erzsébet szakácsnő (Székesfejevárvár). — Eck József ígás kocsis és Ómann Erzsébet (Csataalja, Bács-Bodrogmegye) — Holik György földmívelési napzámos (Sár-Szent-Miklós, Fejérmegye) és Lajos Eva házi cseléd, (Székesfejevárvár).

VASUTI MENETREND.

Ervényes 1901. Október 1-től 1902. Május 1-ig.

Budapest		Székesfejevárvár		Nagy-Kanizsa	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
Sz. v. 6.50 regg.	9.00 d. e.	9.26 d. e.	1.25 d. u.		
Gy. v. 8.00 regg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. u.		
Sz. v. 2.00 d. u.	4.01 d. u.	4.13 d. u.	8.45 este		
Sz. v. 4.25 d. u.	6.11 este				
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este	12.02 éjjel		
Sz. v. 9.55 este	11.58 este	12.08 este	3.52 éjjel		

Nagy-Kanizsa		Székesfejevárvár		Budapest	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
Sz. v. 1.40 éjjel	4.23 regg.	4.31 regg.	6.32 regg.		
Gy. v. 5.17 regg.	8.27 regg.	8.35 regg.	9.53 regg.		
Sz. v.		7.06 regg.	9.00 regg.		
Sz. v. 9.30 d. e.	1.58 d. u.	2.42 d. u.	4.50 d. u.		
Sz. v. 2.10 d. u.	6.11 d. u.	6.22 este	8.32 este		
Gy. v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este	9.20 este		

Kecskemét		Székesfejevárvár	
indul	érkezik	indul	érkezik
Sz. v. 4.07 regg.	6.54 regg.		
Sz. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.		
V. v. 6.20 este	11.09 éjjel		

Székesfejevárvár		Kecskemét	
indul	érkezik	indul	érkezik
Sz. v. 6.15 regg.	8.40 regg.		
V. v. 9.50 d. e.	2.27 d. u.		
Sz. v. 9.32 este	12.32 éjjel		

Székesfejevárvár		Veszprém		Veszprém		Székesfejevárvár	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
Sz. v. 4.57 regg.	8.03 d. e.						
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.32 regg.	6.49 regg.				
V. v. 12.25 d. u.	2.02 d. u.	Sz. v. 7.11 regg.	8.22 regg.				
V. v. 9.27 este	10.50 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.	6.03 este				

Székesfejevárvár		Adony-Szabolcs		Paks	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
V. v. 8.40 regg.	9.54 regg.				
V. v. 4.06 d. u.	5.27 d. u.				

Paks		Adony-Szabolcs		Székesfejevárvár	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
V. v. 2.00 éjjel	6.23 regg.				
V. v. 1.29 d. u.	6.06 este				

Székesfejevárvár		Bicske		Bicske		Székesfejevárvár	
indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik	indul	érkezik
V. v. 4.55 regg.	7.37 regg.						
V. v. 2.55 d. u.	5.44 d. u.						

FRANK BALÁZS

kutmester (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást, ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték és tüdőberendezéseket. Minden e szakbavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Vegyünk

Pontos kiszolgálás. Pontos kiszolgálás.

Osztálysorsjegyet

$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{1}$
K. 1.50 3.— 6.— 12.—

Mészáros Miklós

m. kir. szab osztály sorsjegy főáruhádjából.

Bpest, VIII. József-körut 22.24.

Megrendelés és a pénz megküldése postautalványon.